

På sporet af kunsten

Formålet med forløbet er at undersøge forskellige lag i udvalgte malerier og deres materialer samt afprøve kunstneriske teknikker. Eleverne skal blandt andet arbejde med kvadrering som overførelsteknik og målestoksforhold, når de skal forstørre detaljer fra et værk. Derudover skal de undersøge forskellige bindemidlers effekt samt gå på opdagelse i de skjulte lag, der træder frem ved hjælp af UV-lys og infrarød reflektografi.

Når I har afsluttet forløbet, har eleverne bl.a. arbejdet med:

- At kunst kan handle om matematik såvel som æstetik.

- At undersøge effekten af forskellige bindemidler.
- At forstå synligt og usynligt lys i det elektromagnetiske spektrum.
- At undersøge betydningen af komposition og kropssprog.

Kunstværker brugt i dette forløb

- Parti af Østerbro i morgenbelysning af Christen Købke
- Parti af Østerbro i morgenbelysning af Christen Købke
- Dagens arbejde bedømmes af Anna Ancher, Michael Ancher
- Kvindefigur set fra ryggen af Vilhelm Hammershøi
- I hovedøren. Kunstnerens hustru af L.A. Ring

Udarbejdet af SMK Connect

Klassetrin

Mellemtrin

Fag

Dansk, Matematik, Billedkunst, Naturvidenskabelige fag

Indhold

4 lektioner og 15 minutter

Øvelse

Interview

🕒 15 minutter

Formål

At undersøge værkerne ved at skulle identificere sig med motivet eller materialet.

At spørge om, se på og reflektere over alt det man undrer sig over ved værket.

At skabe en legende og kropslig tilgang til et værk.

Sådan gør I

Vælg et værk. Forklar at eleverne skal arbejde sammen to og to og på skift agere enten 1) nysgerrig interviewer eller 2) kunstneren, værket i sin helhed eller en detalje i værket. Den ene elev (den nysgerrige interviewer) skal stille spørgsmål, og den anden elev skal svare og altså tage værket på sig.

Forklar eleverne, at de skal stille spørgsmål om alt det, der undrer dem. Og at det er op til "værket"/eleven at finde på svar. Bed dem om at stille opklarende spørgsmål undervejs.

Eksempler på spørgsmål til værket:

"Hvad er du lavet af?"

"Hvordan føles du?"

"Hvad er dit største ønske?"

Eksempler på spørgsmål til kunstneren:

"Hvorfor har du valgt de her farver?"

”Hvad tænkte du på, da du lavede værket?”

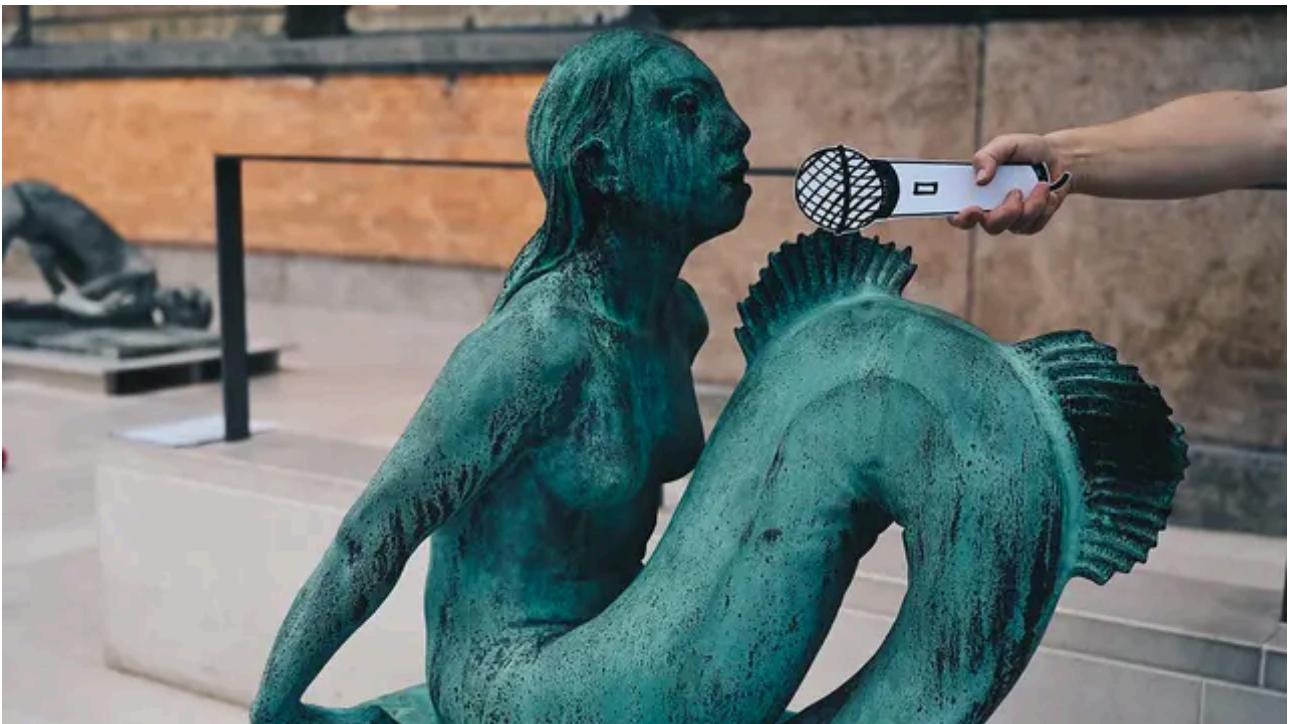
”Hvad kan du bedst lide ved værket?”

Etc.

Giv eleverne ca. 3 minutter til hvert interview, hvorefter de bytter roller.

Opsamling

I den fælles opsamling kan hver gruppe nævne et par spørgsmål og svar, som du samler op på: Hvad talte de om? Hvad var de særligt optagede af? Spørg også eleverne, hvordan det var at lege værk og interviewer. Fik de nye tanker om værket? Var det svært?

ISKAL BRUGE

- Et kunstværk
- En genstand der kan bruges som mikrofon

Opgave

Felt for felt - Når kunst møder matematik

🕒 1 lektion

Den danske maler Christen Købke brugte en smart overførelsteknik, når han tegnede og malede. Han delte sine skitser op i mange små firkanter – et gitter. På den måde kunne han bedre styre størrelser, afstande og perspektiv i sine billeder. Metoden lærte han gennem undervisning inspireret af C.W. Eckersberg.

Når Købke tegnede bygninger og steder, brugte han gitteret til at placere ting rigtigt i forhold til hinanden. Senere kunne han tegne et større gitter på sit lærred og overføre tegningen felt for felt. På den måde blev billedet præcist, selv når det blev større.

I denne opgave skal I arbejde med, hvordan man kan bruge **systemer og opdeling** til at tegne mere præcist. Eleverne skal forstørre et billede ved at arbejde med kvadrering som overførelsteknik.

Kvardrering

🕒 1 lektion

Fremgangsmåde:

- Eleverne arbejder med værket *Parti af Østerbro i morgenbelysning*.
- Eleverne får et print af værket
- De tegner et gitter af firkanter oven på billedet (fx 4x4)
- På et større stykke papir tegnes samme antal firkanter - men større (fx 10x10)
- Eleverne kopierer motivet felt for felt
- I kan evt. overveje at dele felterne op, så hver elev får et felt hver, som de skal forstørre

ISKAL BRUGE

- Print af værk
- Lineal
- Blyant
- A3-papir

BILAG

- Købkes skitser.pdf
- Overførelsteknikker.pdf

Kunstværker

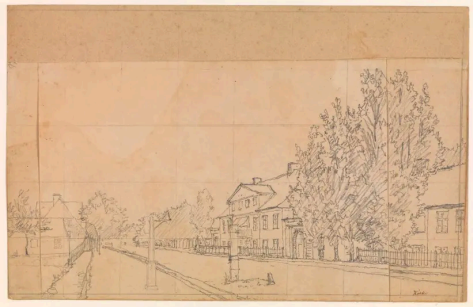
Titel

Parti af Østerbro i morgenbelysning

Kunstner

Christen Købke

Titel

Parti af Østerbro i morgenbelysning

Kunstner

Christen Købke

Opgave

Fra pigment til maling

🕒 1 lektion

Gennem historien har kunstnere brugt mange forskellige materialer til at lave farver og maling. ”Pigmenter og farvestoffer fra for eksempel ler jord, planter, insekter, kul eller mineraler er blevet blandet med bindemidler som olie, vand eller æg”. Bindemidlet er det, der holder farven sammen og får den til at hænge fast på en overflade når den tørrer. Hvordan et maleri holder i lang tid, afhænger meget af, hvilke materialer der er brugt.

I denne opgave skal I undersøge, hvordan forskellige bindemidler ændrer malingens egenskaber, undersøge udtryk og overflade ved forskellige typer maling og blive klogere på, hvordan kunstnere har arbejdet gennem historien.

Afprøv pigmenter og bindemidler

🕒 1 lektion

Eleverne skal afprøve at blande det samme pigment med forskellige bindemidler og sammenligne resultaterne.

Sådan gør I

- Vælg ét pigment (fx kakao eller gurkemeje).
- Del papiret op i felter.
- Bland pigmentet med forskellige bindemidler – én blanding pr. felt.
- Mal en prøve i hvert felt.
- Lad malingen tørre.
- Undersøg og sammenlign resultaterne.

Undersøg og tal om

- Hvilken maling dækker bedst?
- Hvilken maling er tykkest eller tyndest?
- Hvilken tørrer hurtigst?
- Hvilken sidder bedst fast på papiret?
- Ændrer farven sig, når den tørrer?

I SKAL BRUGE

- Små kopper eller bægre
- Ske eller ispinde til at røre med
- Papir eller karton at male på
- Pensler
- Evt. lineal til at lave felter
- Vand
- Madolie

BILAG

- Teknikker i kunsten.pdf
- Pigmenter på verdenskortet.pdf
- Pigmenters tidslinje.pdf
- Fremstilling af pigmenter.pdf

- Æggeblomme
  - Honning eller sirup
  - Kakao
  - Gurkemeje
  - Paprika
  - knust kridt eller jord
  - Kul fra grill (knust)
-

Opgave

Under overfladen

🕒 2 lektioner

Med ultraviolet lys og infrarød reflektografi kan SMKs konservatorer finde hemmeligheder i museets malerier. Her kan de for eksempel se, hvis en kunstner har foretaget ændringer undervejs. Men hvad kan det betyde for vores opfattelse af et maleri? I denne opgave skal eleverne undersøge værkernes hemmeligheder og selv eksperimentere med at ændre kompositioner og detaljer.

Værkanalyse - Hvad kan vi se?

🕒 2 lektioner

I Hammershøis maleri står en kvinde med ryggen til. Vi kan kun gætte på hvem hun er og hvad hun mon laver? Lad eleverne undersøge værket i grupper. Du kan for eksempel lade dem bruge Interview-øvelsen, og lade eleverne stille spørgsmål til kunstværket.

Konservatorernes opdagelser

I kunsthistorie kaldes de ændringer og rettelser som en kunstner foretager sig for *pentimenti*. Det kommer af italiensk og betyder "fortrydelse" eller "at ombestemme sig". Nogle gange vil ændringerne træde frem, fordi de yderste lag falmer, andre gange skal man bruge naturvidenskabelige metoder, for at se kunstnerens oprindelige komposition. Ved at undersøge kunstværket har konservatorerne fundet ud af, at Hammershøi har foretaget ændringer undervejs, mens han malede.

Andre eksempler er *Dagens arbejde bedømmes*, som er malet af både Michael og Anna Ancher. Her har figurerne skiftet placering – hvad gør det ved jeres læsning af værket at Michael sidder bag ved Anna, frem for at stå sidde på den anden side af bordet? Et andet, meget tydeligt eksempel, er L.A. Rings maleri *I havedøren*, hvor han har malet sin gravide hustru. Her har der tidligere været en bænk, men den har han besluttet at male over. I kan se konservatorernes undersøgelser i bilagene.

I kan også tale om de forskellige bølgelængder - hvor optræder de? Og hvad bruger vi dem til? For eksempel i vores radioer og mikrobølgeovne, eller når en brækket arm skal røntgenfotoferes. I kan bruge opgaven *Fang en regnbue*, hvis I vil arbejde mere med farver og synligt lys.

Ny fortælling

Med små detaljer kan en kunstner ændre fortællingen i værk. Eleverne skal nu selv arbejde med komposition, kropssprog, farver og kontraster, når de skal redigere i et kunstværk. De skal vælge et kunstværk og herefter indsætte og fjerne elementer for at skabe en ny fortælling.

Du kan vælge at de skal arbejde digitalt. Her kan I bruge programmet Colagemaker på Skoletube. Eleverne kan indsætte dem selv eller andre personer. De kan fjerne detaljer eller ændre stemningen ved at justere farverne.

Du kan også lade eleverne arbejde analogt. De kan male detaljer over eller klippe personer ud fra magasiner og tilføje dem. Det er op til dig, hvor mange materialer du har lyst til at introducere - nogle gange kan det være en fordel ikke at have mange valgmuligheder.

Opsamling

Lad eleverne give deres billede en ny titel. Hver elev viser deres arbejde frem og fortæller om deres proces og det færdige resultat. Hvad var deres tanker bag? Hvordan adskiller deres bearbejdnings af værket sig fra originalen?

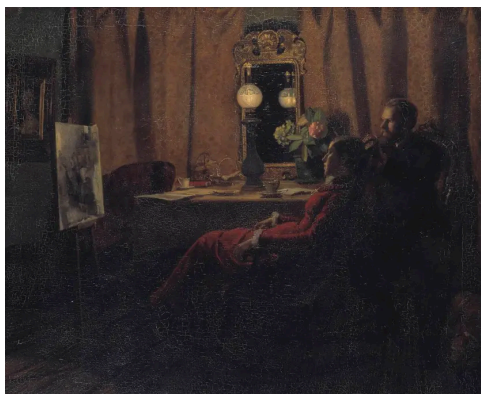
I SKAL BRUGE

- Limstift
- Saks
- Papir
- Maling
- Pensler
- Print af kunstværker
- Aviser/magasiner/ eller computer med adgang til Skoletube

BILAG

- Opbygning af et maleri.pdf
- Detaljeoptagelser af Dagens arbejde bedømmes,.pdf
- Detaljeoptagelse af I hovedøren. Kunstnerens hustru.pdf
- Elektromagnetisk spektrum.pdf

Kunstværker

Titel

Dagens arbejde bedømmes

Kunstner

Anna Ancher, Michael Ancher

Titel
Kvindefigur set fra ryggen

Kunstner
Vilhelm Hammershøi

Titel
I havedøren. Kunstnerens hustru

Kunstner
L.A. Ring

Om SMK Connect

SMK Connect gør den kunstneriske kulturarv levende og anvendelig for landets elever. Det sker via modulopbyggede, nøje tilrettelagte undervisningsforløb, der kan bruges direkte i underviserens planlægning.

Udgivet under CC BY-SA